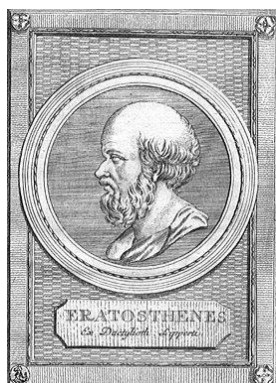

GeoLingo kanali uchun

5-SINF 1-2mavzu Xaritalar taxlili

Eratosfen tuzgan xarita taxlili

1-rasm. Miloddan avvalgi 3-asrda Eratosfen tuzgan dunyo xaritasi.

Miloddan avvalgi III-asrda, qadimgi yunon olimi Eratosfen, yerni kattaligini ancha aniq hisoblagan. U dunyoning dastlabki xaritalaridan birini tuzgan. Uning xaritasida Janubiy Yevropa, Shimoliy Afrika va Osiyoning g'arbiy qismlari tasvirlangan.

➤ Okean va dengizlar

1. Efiopiya okeani - Atlantika okeani
2. Eritreya dengizi - Hind okeani
3. Ichki dengiz - O'rta dengiz
4. Sharqiy dengiz - Tinch okean

➤ Daryolar

1. Nil - Nil
2. Dajla - Dajla
3. Istr - Dunay
4. Yaksart - Sirdaryo
5. Oks - Amudaryo
6. Hind - Hind
7. Ganga - Ganga

➤ Shaharlar

Gerakl ustunlari, Karfagen, Iskandariya, Siyena, Bobil.

➤ Mamlakatlar va hududlar

Yevropa, Liviya, Arabiston, Osiyo, Ariana, Hindiston.

➤ Xalqlar

Skiflar, Massagetlar.

➤ Tog'lar

Tavr tog'lari.

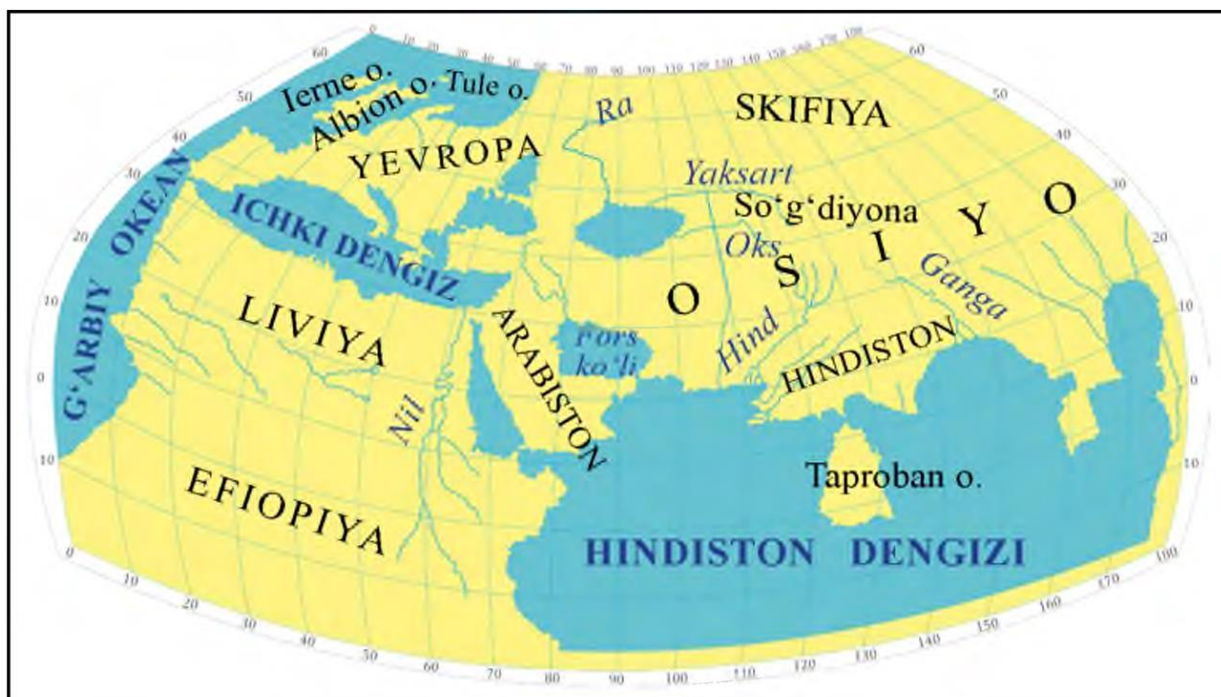
➤ Orollar

1. Ierne - Irlandiya
2. Albion - Buyuk Britaniya
3. Tule - Islandiya
4. Taproban - Shri-Lanka

«Geografiya» nomli dastlabki kitobni, qadimgi yunon geografi, kartografi, astronomi va matematigi, ilmiy kartografiyaning otasi, Eratosfen tomonidan yozilgan. Eratosfen mil.avv. 276-194 yillarda yashagan, u fanga "geografiya", "kenglik" va "uzoqlik" tushunchlarini kiritgan.

Milodiy II-asrda olim Ptolemey tuzgan dunyo xaritasi taxlili

2-rasm. Milodiy 2-asrda Ptolemey tuzgan dunyo xaritasi.

Milodiy II-asrda yashagan, qadimgi Yunonistonlik olimi Ptolemey, Eratosfen xaritasiga nisbatan, ancha mukammalroq xaritani tasvirlagan. Uning xaritasini mukammalligi shundaki uni xaritasida darja to'ri aks e'ttirilgan. Uning xaritasida Yevropa, Afrikaning Shimoli va Osiyoning katta qismi tasvirlangan.

✓ Ptolemey xaritasidagi okean va dengizlar:

1. G'arbiy okean - Atlantika okeani
2. Hindiston dengizi - Hind okeani
3. Ichki dengiz - O'rta dengiz

✓ Ptolemey xaritasidagi daryolar:

1. Nil - Nil daryosi
2. Ra - Volga daryosi
3. Yaksart - Sirdaryo daryosi
4. Oks - Amudaryo daryodi
6. Hind - Hind daryosi
7. Ganga - Ganga daryosi

Ptolemey mamlakatlar va hududlar:

Yevropa - Qit'adir, xaritada uning janubiy qismigina keltirilgan.

Liviya - Afrika qit'asidir.

Efiopiya - Shimoliy sharqiy Afrika hududidagi davlat.

Arabiston - Osiyo qit'asidagi eng yirik yarim orol.

Osiyo - Qit'adir, xaritada uning g'arbiy qismigina keltirilgan.

Hindiston - Osiyo qit'asidagi mamlakat nomi.

So'g'diyona - Zarafshon va Qashqadaryo hududi.

✓ Ptolemey xaritasidagi xalqlari:

Skifiya - Sirdaryodan shimolda yashagan ko'chmanchilar.

✓ Ptolemey xaritasidagi orollari:

1. Ierne – Irlandiya.
2. Albion - Buyuk Britaniya (Tumanli Albion misol).
3. Tule - Islandiya, biroz bahslidir, Britaniya shimolidagi Shetland orollari bo'lishi ham mumkin.
4. Taproban - Shri-Lanka (Seylon).

Abu Rayhon Beruniy Tuzgan xaritasi taxlili

4-rasm. *Abu Rayhon Beruniyning dunyo xaritasi.*

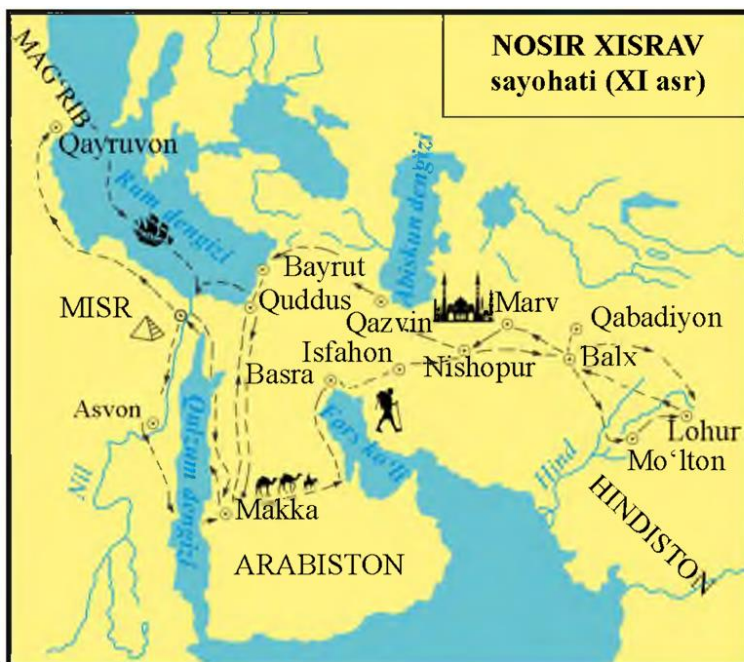
✓ Okean dengiz va daryolar

1. Shimolni o'rab turuvchi daryo
2. G'arbni o'rab turuvchi okean
3. Sharqni o'rab turuvchi okean
4. Varang daryosi
5. Bontus daryosi
6. Janub tomon

✓ **Mamlakat va hududlar**

Andalus, Xazaron, Shom, Adan, Ummon, Makron, Iroq, Makka, Xitoy, Hindiston, Turkon, tekisligi, Xuroson, Qulzum.

1. G'arbni o'rab turuvchi okean - Atlantika
2. Shimolni o'rab turuvchi daryo - Shimoliy Muz
3. Sharqni o'rab turuvchi okean - Tinch
4. Varang daryosi - Boltiq dengizi
5. Andalus - Ispaniya
6. Bontus dengizi - Qora dengiz
7. Shom - Suriya
8. Qulzum - Qizil dengiz
9. Adan - Yamandagi shahar
10. Xuroson - Eron, Turkmaniston va Afg'oniston oralig'idagi tarixiy viloyat
11. Xazaron - Kaspiy dengizi shimolidagi turkiy xalq
12. Turkon tekisligi - O'rta Osiyo shimolidagi tekisliklar
13. Makron - Eron janubida, Arabiston dengizi sohilidagi tarixiy viloyat

– Mashhur sayyoh va olim Nosir Xisravning «Safarnoma» asarida ko'plab qiziqarli ma'lumotlar uchraydi.

5-rasm. Nosir Xisrav sayohati.

✓ Shaharlar

Mag'rib, Qayruvon, Asvon, Bayrut, Quddus, Basra, Qazvin, Marv, Isfahon, Nishopur, Balx, Qabadiyon, Mo'lton, Loxur, Makka.

✓ Dengizlar

1. Makka Rum dengizi - (O'rta dengiz)
2. Qulzum dengizi - (Qizil dengiz)
3. Abiskun dengizi - (Kaspiy dengizi)

✓ Ko'l

Fors ko'li - (Fors qo'ltig'i)

✓ Mamlakat va hududlar

Mag'rib, Misr, Arabiston, Hindiston

Bizning kanal

@GeoLingo_01